

Informacja w sprawie ustawy z dnia 17 kwietnia 2026 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw

Zmiany w ustawie o finansach publicznych dotyczą czterech zasadniczych obszarów, tj. zarządzania długiem publicznym, audytu środków unijnych oraz audytu wewnętrznego i klauzuli obronnej. Zmiany w ustawach dotyczących funduszy tworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK dotyczą form lokowania wolnych środków tych funduszy. W zakresie tych ustaw wprowadzono również zmiany o charakterze dostosowującym. Zmiana w ustawie o KSAP również ma charakter dostosowujący.

Ustawa wprowadza zmiany w: ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426), ustawie z dnia 14 czerwca 1991 r. o Krajowej Szkole Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1952), ustawie z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2026 r. poz. 218), ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2024 r. poz. 291), ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812 i 1863 oraz z 2026 r. poz. 176 i 426), ustawie z dnia 5 grudnia 2002 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1224), ustawie z dnia 16 grudnia 2005 r. o Funduszu Kolejowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1133), ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2025 r. poz. 1419 i 1847), ustawie z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1385), ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (Dz. U. z 2025 r. poz. 94), ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o wspieraniu działalności naukowej z Funduszu Polskiej Nauki (Dz. U. z 2024 r. poz. 1554), ustawie z dnia 31 lipca 2019 r. o wsparciu finansowym armatorów śródlądowych, Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 503), ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 764 i 1806 oraz z 2026 r. poz. 39), ustawie z dnia 31

marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, z późn. zm.), ustawie z dnia 1 października 2021 r. o rodzinnym kredycie mieszkaniowym i bezpiecznym kredycie 2 % (Dz. U. z 2024 r. poz. 1724 oraz z 2025 r. poz. 1077), ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2025 r. poz. 825, 1014 i 1080 oraz z 2026 r. poz. 26 i 426) oraz w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, 620, 621, 1301 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 203).

W obecnym stanie prawnym część wydatków sektora finansów publicznych finansowana jest nie z budżetu państwa, lecz poprzez wyodrębnione fundusze utworzone, powierzone lub przekazane Bankowi Gospodarstwa Krajowego (BGK) na podstawie odrębnych ustaw. Powoduje to sytuację, w której okresowo wolne środki w tych funduszach pozostają na rachunkach poza budżetem państwa, a w tym samym czasie Skarb Państwa emituje dług na pokrycie bieżących potrzeb budżetu państwa. Jednocześnie, środki na spłaty zobowiązań finansowych funduszy pochodzą ze środków budżetu państwa lub z innych środków mających swe źródło w ustawach, ponieważ fundusze nie mają zapewnionych własnych źródeł spłaty długu. W związku z tym do ustawy o finansach publicznych wprowadza się przepis stanowiący, iż Bank Gospodarstwa Krajowego dokonuje lokat wolnych środków funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych temu bankowi na podstawie odrębnych ustaw, w formie depozytu u Ministra Finansów. Wolne środki będą przyjmowane na czas oznaczony i będą podlegać zwrotowi zgodnie z dyspozycją BGK działającego na rzecz funduszu. Lokowanie wolnych środków funduszy będzie się odbywać na podstawie umowy z Ministrem Finansów.

Zmiany w obszarze audytu środków unijnych dotyczą udostępniania danych z rejestru podmiotów wykluczonych prowadzonego przez Ministra Finansów na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych. W myśl wprowadzanego przepisu Minister Finansów udostępnia informacje zawarte w rejestrze podmiotów wykluczonych, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, instytucjom zarządzającym, organom pełniącym funkcję odpowiednio Krajowego Punktu Kontaktowego lub Krajowej Instytucji Koordynującej w programach finansowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, instytucjom pośredniczącym, operatorom programów, instytucjom wdrażającym, instytucji certyfikującej, instytucji audytowej, dyrektorowi izby administracji skarbowej działającemu jako organ

wykonujący audyt oraz beneficjentom projektów grantowych. Zmiana ta umożliwi wystąpienie przez dyrektora izby administracji skarbowej (IAS) do administratora systemu teleinformatycznego o przyznanie uprawnień do pracy w tym systemie, co zapewni uprawnionym pracownikom IAS pozyskiwanie żądanych informacji w formie teletransmisji danych.

Istotą zmian w zakresie klauzuli obronnej jest objęcie tą klauzulą wszystkich wydatków na cele obronne ponoszone przez podmioty finansów publicznych, których dotyczy limit wydatków stabilizującej reguły wydatkowej. Powoduje to rozszerzenie zakresu wydatków objętych klauzulą obronną. Wartość wydatków na cele obronne będzie ustalana zgodnie z zasadami ustalania danych, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. c rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2009 z dnia 25 maja 2009 r. o stosowaniu Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, oraz przekazywana w formacie określonym w tym rozporządzeniu. Ustawa nakłada również na dysponentów części budżetowych obowiązek przekazywania Ministrowi Obrony Narodowej danych dotyczących wydatków na cele obronne, w obszarze swojej właściwości, zgodnie z przepisami dotyczącymi prac nad projektem ustawy budżetowej.

Zmiany w zakresie audytu wewnętrznego polegają na rozszerzeniu dostępu do uzyskania kwalifikacji do prowadzenia audytu wewnętrznego poprzez złożenie egzaminu państwowego na audytora wewnętrznego. Egzamin będzie odpłatny i będzie składany przed Państwową Komisją Egzaminacyjną do Spraw Audytu Wewnętrznego. Egzamin będzie organizowany przez Krajową Szkołę Administracji Publicznej w Warszawie.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.